

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 528

Warszawa, 4 grudnia 2007 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Maksa Kraczkowskiego.

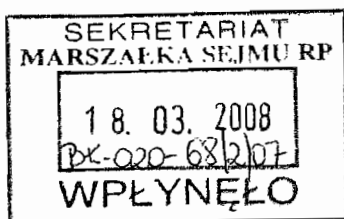
(-) Marek Ast; (-) Barbara Bartuś; (-) Andrzej Bętkowski; (-) Jan Bury s. Antoniego; (-) Arkadiusz Czartoryski; (-) Edward Czesak; (-) Andrzej Mikołaj Dera; (-) Marian Tomasz Goliński; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Przemysław Gosiewski; (-) Wojciech Jasiński; (-) Beata Kempa; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Leonard Krasulski; (-) Marek Kwitek; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Marzena Machalek; (-) Ewa Malik; (-) Kazimierz Matusznyi; (-) Marek Opiola; (-) Anna Paluch; (-) Jerzy Rębek; (-) Adam Rogacki; (-) Józef Rojek; (-) Małgorzata Sadurska; (-) Dariusz Seliga; (-) Anna Sikora; (-) Marek Suski; (-) Andrzej Szlachta; (-) Stanisław Szwed; (-) Jadwiga Wiśniewska; (-) Michał Wojtkiewicz; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Maria Zuba; (-) Wojciech Żukowski.

Klub Parlamentarny „Prawo i Sprawiedliwość”

Warszawa, dnia 18 marca 2008 roku

Maks Kraczkowski
Posel na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Komorowiczy,

Jako reprezentant wnioskodawców poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym do dalszych prac nad projektem upoważniam Pana posła Zbigniewa Kozaka.

Maks Kraczkowski
Maks Kraczkowski
Posel na Sejm RP

USTAWA

z dnia 2007 r.

**o zmianie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r.
o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach
postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń
na rynku naftowym**

Art. 1. W ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

po pkt 3 dodaje się punkty 4, 5 i 6 w brzmieniu:

- „4) dostępu użytkowników do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ropy naftowej;
- 5) zawierania umów między operatorem systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ropy naftowej a użytkownikami systemu;
- 6) funkcjonowania infrastruktury systemu przesyłowego i magazynowego ropy naftowej w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa.”

2) w art. 2:

w pkt 29 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje punkty od 30 do 44 w brzmieniu:

- „30) operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej – przedsiębiorstwo zajmujące się tłoczeniem ropy naftowej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie infrastruktury przesyłowej, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci rurociągów ropy naftowej, w tym połączeń z innymi systemami;
- 31) system infrastruktury ropy naftowej – sieć rurociągów służących do tłoczenia ropy naftowej wraz z przyłączonymi do nich urządzeniami i instalacjami;
- 32) przesył – tłoczenie ropy naftowej siecią rurociągów;
- 33) system infrastruktury przesyłowej i magazynowej – system infrastruktury ropy naftowej, w którym za ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 34) system infrastruktury przyłączonej – system infrastruktury ropy naftowej, przyłączony do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, nieobjęty umową, na podstawie której prowadzenie ruchu sieciowego w tym systemie powierza się operatorowi systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;

- 35) urządzenia - urządzenia techniczne służące do prowadzenia technicznego procesu tłoczenia ropy naftowej i magazynowania ropy naftowej w zakresie niezbędnym dla technicznego procesu tłoczenia;
- 36) instalacje - urządzenia z układami połączeń między nimi;
- 37) ruch sieciowy - sterowanie pracą systemu infrastruktury ropy naftowej;
- 38) użytkownik systemu – podmiot dostarczający ropę naftową do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej lub zaopatrywany z tego systemu;
- 39) odbiorca końcowy – użytkownika systemu przetwarzającego ropę naftową, którego instalacje są przyłączone do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 40) tranzyt – procedurę celną tranzytu w rozumieniu Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeksy celny;
- 41) kodeks sieci – regulamin określający warunki korzystania z systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tego systemu, którym posługuje się operator systemu przesyłowego i magazynowego, którego treść reguluje art. 23³;
- 42) nominacja – wniosek użytkownika systemu, z którym operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej zawarł umowę przesyłową, o przydzielenie ilości, terminu i trasy – z określeniem punktu nadawczego i odbiorczego – tłoczenia ropy naftowej;
- 43) grafik tłoczeń – plan tłoczenia ropy naftowej ustalony przez operatora systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej w trybie określonym w art. 7, obejmujący trasy, ilości i terminy tłoczeń ropy naftowej;
- 44) magazynowanie operacyjne – magazynowanie ropy naftowej, którego konieczność wynika z grafiku tłoczeń;
- 45) magazynowanie przymusowe – magazynowanie operacyjne dokonywane w trybie art. 23⁵ ust. 5.”

3) po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

„Rozdział 2a
Zaopatrzenie w ropę naftową

Art. 23¹. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej obowiązany jest utrzymywać zdolność systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej do realizacji zaopatrzenia w ropę naftową w sposób ciągły i niezawodny.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej jest obowiązany zapewniać wszystkim użytkownikom systemu na zasadzie równoprawnego traktowania, świadczenie usług przesyłania lub magazynowania ropy naftowej na zasadach i w zakresie określonym w ustawie, kodeksie sieci i zawartej na ich podstawie umowie.

3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej jest obowiązany do zawarcia umowy o przyłączenie do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do tego systemu, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania i odbioru ropy naftowej, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej.

Art. 23². 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równe traktowanie użytkowników systemu oraz uwzględniając możliwości techniczne, ekonomiczne i wymogi ochrony środowiska, jest odpowiedzialny za:

1) bezpieczeństwo dostarczania ropy naftowej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu i realizację umów z użytkownikami tego systemu;

2) prowadzenie ruchu sieciowego w sposób skoordynowany i efektywny z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania ropy naftowej i jej jakości;

3) eksploatację, konserwację i remonty sieci rurociągów, instalacji i urządzeń, wraz z połączeniami z innymi systemami, w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu;

4) zapewnienie długoterminowej zdolności systemu w celu zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłu ropy naftowej w obrocie krajowym i transgranicznym i jej magazynowania, a także w zakresie rozbudowy systemu, a tam gdzie ma to zastosowanie, rozbudowy połączeń z innymi systemami;

5) współpracę z operatorami systemów przyłączonych w celu niezawodnego i efektywnego funkcjonowania systemów oraz skoordynowania ich rozwoju;

6) dysponowanie mocą morskich terminali przeładunkowych ropy naftowej, zbiorników instalacji rurociągowych ropy naftowej, magazynów ropy naftowej, zbiorników i magazynów portowych ropy naftowej oraz podziemnych wyrobisk górniczych służących do bezzbiornikowego magazynowania ropy naftowej, jeżeli są przyłączone do systemu infrastruktury ropy naftowej;

7) zarządzanie przepływami ropy naftowej oraz utrzymanie parametrów jakościowych ropy naftowej w systemie i na połączeniach z innymi systemami;

8) świadczenie usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu;

9) bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami w systemie oraz prowadzenie z użytkownikami tego systemu rozliczeń wynikających z niezbilansowania ropy naftowej dostarczonej i pobranej z systemu;

10) dostarczanie użytkownikom systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej informacji o warunkach świadczonych usług;

11) dokonywanie zgłoszeń celnych jako przedstawiciel bezpośredni importera działający przez zatrudnionego u siebie agenta celnego;

12) zawarcie umowy ubezpieczenia od szkód ekologicznych wyrządzonych awariami lub katastrofami systemu przesyłowego ropy naftowej.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może, po uzyskaniu opinii rady nadzorczej, zawierać umowy o magazynowanie o których mowa w art. 10 ust.1 i umowy przesyłowe o których mowa w art. 23⁷, na warunkach, które niekorzystnie odbiegają od warunków rynkowych lub przejściowo mogą pogorszyć ekonomiczną efektywność jego działalności, jednakże są konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej albo konieczności wypełnienia przez Rzeczpospolitą

Polską zobowiązań międzynarodowych dotyczących zabezpieczenia rynku ropy naftowej.

Art. 23³. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej opracowuje kodeks sieci i przedstawia do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki zatwierdza kodeks sieci w drodze decyzji. Stroną postępowania w sprawie zatwierdzenia kodeksu sieci jest operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej.

3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej opracowuje i zmienia kodeks sieci z własnej inicjatywy lub na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki.

3. Kodeks sieci opracowywany przez operatora systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej określa szczegółowe warunki korzystania z tego systemu przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tego systemu, w szczególności dotyczące:

- 1) przyłączenia innych systemów, urządzeń odbiorców końcowych oraz połączeń międzysystemowych;
- 2) wymagań technicznych dla urządzeń, instalacji i systemów przyłączonych do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 3) kryteriów bezpieczeństwa funkcjonowania systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 4) współpracy między operatorami systemów;
- 5) przekazywania informacji użytkownikom systemu;
- 6) parametrów jakościowych ropy naftowej i standardów jakościowych obsługi użytkowników systemu;
- 7) trybu składania i rozpatrywania nominacji;
- 8) trybu ustalania grafików tłoczeń;
- 9) trybu ustalania innych harmonogramów pracy systemu niż grafiki tłoczeń;
- 10) informacji o warunkach dostępu do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 11) warunków korzystania z systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 12) zakresu usług dodatkowych, związanych ze świadczeniem usługi przesyłania i warunki ich zapewnienia.

4. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej zawiadamia o wprowadzeniu w życie lub zmianie, zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw gospodarki, kodeksu sieci w drodze ogłoszenia publikowanego w prasie ogólnopolskiej z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, ponadto udostępnia go w tym samym czasie na swoich stronach internetowych oraz do wglądu w swojej siedzibie.

Art. 23⁴ Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej działa w formie spółki akcyjnej, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa.

Art. 23⁵. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej planuje tłoczenia ropy naftowej w grafiku tłoczeń na podstawie nominacji. Nominacje składane są w terminie określonym w kodeksie sieci.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może organizować okresowe aukcje przepustowości na wszystkich lub wybranych trasach tłoczeń ropy naftowej, jeżeli w jego ocenie popyt ze strony użytkowników systemu może przekroczyć techniczne możliwości systemu infrastruktury ropy naftowej.

3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ustala grafik tłoczeń dla użytkowników systemu, z którymi zawarł umowy przesyłowe, biorąc pod uwagę przy rozstrzyganiu konfliktów między zgłoszonymi nominacjami, następującą kolejność priorytetów:

- 1) zobowiązania do przesyłu do odbiorców końcowych;
- 2) zobowiązania z umów o rezerwację zdolności przesyłowej, o których mowa w art. 23⁷ ust. 3;
- 3) pozostałe zobowiązania z umów przesyłowych.

4. W przypadku rozpatrywania wniosków o równorzędnych priorytetach, operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej powinien przyjąć w grafiku tłoczeń rozwiązanie najkorzystniejsze pod względem wykorzystania zdolności przesyłowej danej trasy rurociągu.

5. Operator systemu przesyłowego nie jest obowiązany świadczyć usługi przesyłu ropy naftowej na rzecz użytkownika systemu, który nie został uwzględniony w bieżącym grafiku tłoczeń.

6. W sytuacji nieustalonego w grafiku tłoczeń przesłania przez użytkownika systemu, ropy naftowej do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może dokonać magazynowania przymusowego na koszt i ryzyko użytkownika systemu, który zlecił jej przesył lub jej właściciela. Stawkę opłaty za magazynowanie przymusowe określa operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej w kodeksie sieci.

Art. 23⁶ 1. Świadczenie usługi przesyłania ropy naftowej polega na przydzielaniu użytkownikowi systemu terminów, ilości i tras tłoczeń w ramach systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, prowadzeniu technicznego procesu tłoczenia ropy naftowej oraz umożliwieniu użytkownikowi systemu korzystania z niezbędnych urządzeń i instalacji, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej jest obowiązany do świadczenia usługi przesyłania ropy naftowej na podstawie grafiku tłoczeń, z zastrzeżeniem pierwszeństwa obowiązku wykonania przesyłu do użytkowników systemu, na których rzecz uruchomiono zapasy w trybie interwencyjnego uwolnienia zapasów oraz art. 23⁵ ust. 2.

3. Z tytułu świadczenia usługi przesyłania i magazynowania operacyjnego operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej pobiera wynagrodzenie określone w umowie przesyłowej.

Art. 23⁷ 1. Sposób i warunki świadczenia usług przesyłania ropy naftowej określa umowa, o której mowa w art. 23⁵ ust. 2, zwana dalej umową przesyłową.

2. Umowa przesyłowa zawierana jest na czas oznaczony.

3. Na mocy umowy przesyłowej zawartej na okres 12 miesięcy lub dłuższy użytkownik systemu rezerwuje zdolność przesyłową i zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz operatora systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej w wysokości odpowiadającej rzeczywistemu wykonaniu

łóczeń, ale nie mniejszej niż odpowiadającej zarezerwowanej zdolności przesyłowej.

4. Postanowienia umów przesyłowych zawartych na okres dłuższy od okresu obowiązywania grafiku łóczeń, nie mogą uniemożliwiać korzystania z danej trasy rurociągu użytkownikom systemu korzystającym z równego lub wyższego priorytetu, z zastrzeżeniem art. 23⁵ ust. 3.

5. Umowa przesyłowa powinna zawierać co najmniej postanowienia określające:

- 1) ilość przesyłanej ropy naftowej w podziale na okresy umowne,
- 2) warunki zapewnienia niezawodności i ciągłości dostarczania ropy naftowej,
- 3) wynagrodzenie za przesył ropy naftowej oraz magazynowanie operacyjne i sposób prowadzenia rozliczeń,
- 4) parametry techniczne tłoczonej ropy naftowej,
- 5) odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy oraz
- 6) okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania.

6. Każda ze stron umowy przesyłowej może ją wypowiedzieć przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta, z wyprzedzeniem nie krótszym niż trzy miesiące. Przeciwnie postanowienie umowy jest nieważne.

7. Na podstawie umowy przesyłowej operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może również świadczyć na rzecz użytkownika systemu usługi dodatkowe, związane z tłoczeniem ropy naftowej, a w szczególności składowania ropy naftowej w składzie celnym prowadzonym przez operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej.

8. Umowa przesyłowa powinna być zawarta w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

art. 23⁸ Do umów o przeładunek ropy naftowej w morskich terminalach przeładunkowych przepisy art. 23⁶ ust. 2 i 3 oraz art. 23⁷ stosuje się odpowiednio.

4) po art. 35 dodaje się art. 35¹, art. 35² oraz art. 35³ w brzmieniu:

„Art. 35¹. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej w przypadku wystąpienia zakłóceń w dostarczaniu ropy naftowej do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej lub nieprzewidzianego wzrostu zużycia ropy naftowej przez odbiorców końcowych albo jej tranzytu lub wywozu podejmuje działania mające na celu przeciwdziałanie temu zagrożeniu.

2. W przypadku wystąpienia sytuacji, o której mowa w ust. 1, operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może zmienić grafiki łóczeń w ten sposób, że dokonuje przekierowania ropy naftowej do odbiorców końcowych.

Art. 35². W przypadku interwencyjnego uwolnienia zapasów ropy naftowej operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej zmienia, w razie potrzeby, grafiki łóczeń, tak aby umożliwić producentom lub handlowcom wykonanie decyzji lub rozporządzeń ministra właściwego do spraw gospodarki lub realizuje tłoczenia ropy naftowej z uwzględnieniem art. 23⁶ ust. 2.

Art. 35³. 1. O dokonaniu zmian w grafiku tłoczeń, o których mowa w art. 35¹ ust. 2 oraz art. 35², może również orzec w drodze decyzji minister właściwy do spraw gospodarki działając z urzędu albo na wniosek użytkownika systemu.

2. Stroną postępowania administracyjnego w sprawie dokonania zmian w grafiku tłoczeń, o których mowa w ust. 1, jest operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej.

3. Wniesienie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie wstrzymuje wykonania decyzji.

Art. 35⁴. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej zawiadamia niezwłocznie zainteresowanych użytkowników systemu o przekierowaniu ropy naftowej do odbiorcy końcowego.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej przekazuje niezwłocznie odbiorcy końcowemu, na rzecz którego przekierowano ropę naftową, informacje o tym, którzy użytkownicy systemu zlecieli przesył ropy naftowej, która została do niego przekierowana.

3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej przekazuje niezwłocznie użytkownikowi systemu, którego trasy, terminy lub ilości zleconego przesyłu ropy naftowej ustalone w grafiku tłoczeń uległy zmianie na rzecz odbiorcy końcowego, o którym mowa w ust. 2, o trasach terminach i ilościach ustalonych w wyniku przekierowania.

4. Użytkownik systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie ropy naftowej w terminie 60 dni, licząc od końca miesiąca, w którym nastąpiło przekierowanie:

1) dostarczy użytkownikowi systemu, którego trasy, terminy lub ilości zleconego przesyłu ropy naftowej ustalone w grafiku tłoczeń uległy zmianie na rzecz odbiorcy końcowego, równoważne ilości ropy naftowej, o ile istnieją techniczne możliwości tłoczenia ropy naftowej lub

2) dokona rozliczenia z użytkownikiem systemu, którego trasy, terminy lub ilości zleconego przesyłu ropy naftowej ustalone w grafiku tłoczeń uległy zmianie na rzecz odbiorcy końcowego.

5. Zasady rozliczeń, o których mowa w ust. 4 pkt 2, określają rozliczające się strony, przy czym cena ropy naftowej należna od użytkownika systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie., nie powinna przekraczać:

1) średniej ceny rynkowej ropy naftowej z okresu 60 dni poprzedzających dzień zmiany grafiku tłoczeń, jeżeli użytkownik systemu zlecający przesył nie był związany umową sprzedaży lub dostawy z użytkownikiem systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie ropy naftowej lub

2) średniej ceny z umów sprzedaży lub dostawy wykonanych w ciągu 60 dni przed przekierowaniem, jeśli użytkownik systemu zlecający przesył dostarczał na podstawie umowy sprzedaży lub dostawy ropę naftową użytkownikowi systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie ropy naftowej.

Art. 35⁵. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej nie odpowiada za szkody poniesione przez użytkowników systemu wskutek zmiany grafiku, o której mowa w art. 35¹ ust. 2, art. 35² oraz art. 35³ ust. 1.

2. Użytkownik systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie ropy naftowej, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, jest zobowiązany zapłacić operatorowi systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej

wynagrodzenie za wykonaną usługę przesyłu, a zobowiązanie do zapłaty wynagrodzenia przez użytkownika systemu, którego trasy, terminy lub ilości zleconego przesyłu ropy naftowej ustalone w grafiku tłoczeń uległy zmianie na rzecz odbiorcy końcowego, ulega stosownemu obniżeniu.”

Art. 2. 1. W terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy strony umów przesyłowych i umów o przeładunek ropy naftowej w morskich terminalach przeładunkowych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy dostosują ich postanowienia do jej przepisów.

2. W przypadku naruszenia przepisu ust. 1 umowa ulega rozwiązaniu z mocy prawa z dniem upływu kolejnego miesiąca po terminie określonym w ust. 1.

Art. 3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej jest zobowiązany opracować po raz pierwszy kodeks sieci, o którym mowa w art. 23³, w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy *o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceniach na rynku naftowym* ma na celu realizację dwóch celów strategicznych, zgodnych z Polityką Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce (przyjętą w dniu 6 lutego 2007 roku). Pierwszym z nich jest wsparcie działań zmierzających do wprowadzenia transparentnych procedur i równorzędnych zasad korzystania przez klientów z infrastruktury wykorzystywanej do przesyłu ropy do morskich terminali przeładunkowych ropy naftowej (czyli w tranzycie przez Polskę), a drugim umożliwienie działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju w ramach świadczenia usług w zakresie przesyłu i magazynowania ropy naftowej. Realizacja celów powinna nastąpić w drodze optymalnego wykorzystania istniejącej infrastruktury przesyłowej ropy naftowej, zapewniającego racjonalny kompromis między interesami użytkowników, których instalacje są przyłączone bezpośrednio m.in. do sieci zarządzanej przez PERN „Przyjaźń” S.A. (rafinerie, magazyny) oraz klientów zlecających przesył ropy w tranzycie przez morskie terminale przeładunkowe, których operatorami są Przedsiębiorstwo Przeładunku Paliw Płynnych „Naftoport” Sp. z o.o. i Port Północny Sp. z o.o. Tym samym konieczne jest określenie balansu interesu ekonomicznego zarządcy tej sieci wyrażającego się w maksymalnym zwiększeniu ilości tłoczeń ropy naftowej na wszystkich trasach oraz interesu gospodarki narodowej wyrażającego się w bezpieczeństwie i ciągłości dostaw ropy naftowej.

Projekt ustawy należy postrzegać w kontekście dalekosiężnych interesów Polski, do których należy przede wszystkim uczestnictwo Polski w projekcie inwestycyjnym obejmującym realizację korytarza transportowego ropy naftowej z basenu morza kaspijskiego, w tym przedłużenie rurociągu ropy naftowej Odessa-Brody z Brodów na Ukrainie do Adamowa, gdzie zaczyna się polski odcinek rurociągu „Przyjaźń” biegnącego z Rosji. Wprowadzenie do infrastruktury rurociągowej strumieni ropy kaspijskiej z drugiego wschodniego kierunku będzie wymagało wprowadzenia nowych zasad zawierania kontraktów z użytkownikami tej infrastruktury oraz prowadzenia ruchu sieciowego z uwzględnieniem zwiększenia ilości przesyłanej ropy, zleceniodawców oraz kierunków przesyłu.

Ropa naftowa, jako surowiec mineralny służący do produkcji paliw oraz innych towarów ropopochodnych (takich jak oleje, asfalty itp.) jest w obecnej dobie surowcem niezbędnym dla cywilizacyjnego funkcjonowania każdego społeczeństwa. Transport tego surowca może odbywać się przy wykorzystaniu infrastruktury kolejowej, drogowej, morskiej i rurociągowej.

W Polsce za rurociągowy transport (przesył) ropy naftowej odpowiedzialna jest spółka należąca w 100% do Skarbu Państwa – Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. [PERN]. PERN w chwili obecnej dysponuje infrastrukturą przesyłową pozwalającą na transport ropy naftowej z kierunku wschodniego z Białorusi, do Płocka i dalej na zachód do rafinerii niemieckich, a także w kierunku północnym na trasie Płock – Gdańsk. Obecnie na ukończeniu są prace związane z realizacją trzeciej nitki rurociągu „Przyjaźń” relacji Adamowo – Płock.

Infrastruktura PERN zapewnia dostawy ropy naftowej do dwóch największych polskich rafinerii – PKN Orlen S.A. w Płocku oraz Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku (d. Rafinerii Gdańskiej). Ponadto infrastruktura PERN wykorzystywana jest na potrzeby dostaw ropy naftowej z kierunku wschodniego oraz z Naftoportu w Gdańsku do rafinerii niemieckich, a także do Gdańska, gdzie ropa naftowa przeładowywana jest na tankowce.

Infrastruktura ta połączona jest także z magazynami ropy naftowej – IKS Solino (należącymi do PKN Orlen S.A.), oraz ze zbiornikami należącymi do PERN w Bazie Surowcowej Adamowo (przy granicy z Białorusią), Bazie Surowcowej Plebanka (k. Płocka) oraz z Bazie Manipulacyjnej Górka k. Gdańska.

Obecnie PERN jako jedyny podmiot w Polsce świadczy więc na rzecz swoich kontrahentów usługę przesyłu ropy naftowej z wykorzystaniem posiadanej infrastruktury. Ponadto PERN zarówno w ramach przesyłu, jak również osobno, jako odrębną usługę, świadczy usługę magazynowania ropy naftowej (działając na rynku konkurencyjnym obok innych podmiotów, np. PKN Orlen S.A. czy OLPP Sp. z o.o. – dawne Naftobazy Sp. z o.o.).

Infrastruktura PERN istniejąca obecnie jest w stanie przesłać rocznie ok. 50 mln ton ropy naftowej na potrzeby swoich kontrahentów. Obecnie z infrastruktury PERN korzystają zarówno rafinerie polskie i niemieckie, jak i podmioty trudniące się pośrednictwem w sprzedaży ropy naftowej. Na potrzeby polskich rafinerii w skali roku PERN przesyła ok. 20 mln ton ropy. Na potrzeby niemieckich odbiorców (głównie rafinerii) PERN przesyła ok. 22 mln ton ropy. W

tranzycie (w kierunku Gdańska do załadowania na tankowce) rocznie PERN przesyła ok. 8 mln ton ropy. Prognozuje się, że ropociągami Odessa-Brody-Płock rocznie będzie mogło być przesyłanych 15÷25 mln ton ropy naftowej.

PERN posiada obecnie łącznie 2,8 mln m³ pojemności magazynowej przeznaczonej do magazynowania ropy naftowej, przy statystycznym wykorzystaniu jej w skali roku na poziomie 80%. Na rynku pojemności magazynowych PERN dysponując pojemnością 2,8 mln m³ konkuruje z Grupą PKN ORLEN, dysponującą pojemnością ok. 4,4 mln m³ w magazynach podziemnych i ok. 0,3 mln m³ w zbiornikach naziemnych oraz z Grupą LOTOS dysponującą pojemnością ok. 0,3 mln m³ w zbiornikach naziemnych.

PERN prowadzi działalność o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego państwa zapewniając ciągłość przesyłu dostarczanego mu surowca, niezbędnego do produkcji paliw przez najważniejsze polskie rafinerie. Obecna działalność PERN oparta jest o umowy dotyczące przesyłu ropy naftowej dla dwóch rafinerii polskich i dwóch niemieckich oraz przedsiębiorców dokonujących tranzytu przez Gdańsk.

Ceny za usługę przesyłu ropy naftowej w przypadku kontraktów wieloletnich zawartych jeszcze w latach 90'tych są cenami okresowo renegocjowanymi lub podnoszonymi periodycznie w oparciu o uzgodnione indeksy. Dochody uzyskiwane przez operatora sieci przesyłowej pozwalają na jej utrzymanie i generują zysk dla firmy.

Działalność magazynowa zaś opiera się o oddzielne umowy na magazynowanie lub regulowana jest w aneksach do umów transportowych. Z usług magazynowych PERN korzystają rafinerie polskie, rafinerie niemieckie, klienci tranzytowi oraz Agencja Rezerw Materiałowych.

Ceny na usługę magazynowania zapasów interwencyjnych są kształtowane w oparciu o warunki dyktowane przez istniejący rynek. Jednakże, gdy chodzi o magazynowanie operacyjne wykonywane w ramach przesyłu ropy naftowej w oparciu o długoterminowe kontrakty, usługa magazynowania nie jest precyzyjnie oddzielona od usługi przesyłu, co powoduje potrzebę regulowania magazynowania operacyjnego łącznie z usługą transportu w jednej umowie transportowej. Usługi magazynowania operacyjnego (opóźniony odbiór ropy naftowej przez klienta) traktowane są jako usługi dodatkowe do podstawowej usługi transportu ropy naftowej (która generuje największe przychody dla spółki).

Dotychczas działalność w zakresie przesyłu i magazynowania operacyjnego ropy naftowej nie była regulowana przepisami prawa, z wyjątkiem częściowej regulacji zawartej w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym. Umowy o przesyłanie ropy naftowej oraz o magazynowanie operacyjne były zawierane w granicach swobody umów (art. 353¹ Kodeksu cywilnego), a status przedsiębiorcy świadczącego usługi przesyłu i magazynowania ropy naftowej nie był uregulowany. Brak było także przepisów obligujących operatora systemu rurociągowego do dysponowania zdolnością przesyłową systemu w sposób zapewniający przejrzystość i równouprawnienie użytkowników, a także ustawowych dyrektyw prowadzenia działalności z uwzględnieniem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Przedmiotem ustawy jest określenie zasad:

- 1) dostępu do systemu przesyłowego ropy naftowej;
- 2) zawierania umów między operatorem systemu przesyłowego a użytkownikami systemu;
- 3) funkcjonowania systemu przesyłowego ropy naftowej w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa.

Ustawa wprowadza kluczowe pojęcia, takie jak: operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, użytkownik systemu przesyłowego oraz odbiorca końcowy.

Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ropy naftowej został zdefiniowany jako przedsiębiorstwo zajmujące się przesyłaniem ropy naftowej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie przesyłowym ropy naftowej, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci przesyłowej ropy naftowej, w tym połączeń z innymi systemami.

Odbiorca końcowy to użytkownik systemu przetwarzający ropę naftową, którego instalacje są przyłączone do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej. Definicja obejmuje zatem rafinerie przyłączone do systemu rurociągowego: PKN Orlen S.A. w Płocku, Grupę LOTOS S.A. w Gdańsku, PCK AG w Schwedt oraz Total Raffinerie Mitteldeutschland AG w Leuna.

Definicja użytkownika systemu przesyłowego, jako podmiotu dostarczającego ropę do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej lub zaopatrywanego z tego systemu, ma na celu objęcie swoim zakresem zarówno klientów przedsiębiorstw prowadzących obrót ropą naftową, jak i udzielających zlecenia na przesył przedsiębiorstw dostarczających ropę odbiorcom.

Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ma obowiązek utrzymania zdolności swojej infrastruktury do realizacji zaopatrzenia w ropę naftową w sposób ciągły i niezawodny, co jest realizacją postawionego w Strategii celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Ustawa wprowadza zasadę, która nakazuje operatorowi systemu przesyłowego oraz operatorom systemu magazynowego zapewniać wszystkim odbiorcom, producentom i handlowcom ropy naftowej dostęp do świadczonych usług przesyłania lub magazynowania ropy naftowej. Rozwiązanie będzie zatem sprzyjać konkurencji i przejrzystości decyzji podejmowanych przez uczestników rynku usług przesyłania i magazynowania ropy naftowej. Powinno to sprzyjać optymalnemu wykorzystaniu zdolności przesyłowej systemu rurociągowego.

Sprecyzowano obowiązki operatorów systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, tworząc otwarty katalog spraw, za które są odpowiedzialni wobec organów władzy publicznej, jak również użytkowników systemu przesyłowego. Regulacja czyni operatorów istotnymi elementami systemu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa.

Projekt zakłada, iż operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej będzie działał na przejrzystych i konkurencyjnych zasadach ustalonych w wydanym przez siebie, zatwierdzonym przez ministra gospodarki i opublikowanym kodeksie sieci. Jest to rozwiązanie sprzyjające transparentności procedur oraz równości zasad udostępniania infrastruktury przesyłowej.

Świadczenie usług przesyłania ropy naftowej dokonuje się z uwzględnieniem grafików tłoczeń, które operator systemu przesyłowego tworzy na podstawie nominacji określających trasy między punktami nadawczymi i zdawczymi oraz terminy tłoczeń ropy naftowej, a także ilości tłoczonej ropy. Ustawa dopuszcza organizowanie okresowych aukcji przepustowości rurociągów, jeżeli operator ocenia popyt na usługi przesyłania jako wyższy niż techniczne możliwości przesłania systemem infrastruktury ropy naftowej. Ustawa ustala pierwszeństwo, którym powinien się kierować operator systemu przesyłowego przydzielając trasy i terminy tłoczeń. Ustawa ustala pierwszeństwo tłoczenia, którym powinien się kierować operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej przydzielając trasy i terminy tłoczeń. Niewykorzystane zdolności

przesyłowe mogą zostać zagospodarowane przez operatora systemu przesyłowego przy pomocy umów krótkoterminowych (krótszych niż 12 miesięcy). Przyjęte rozwiązania kształtują kompromis między interesami producentów paliw i bezpieczeństwem energetycznym z jednej strony oraz optymalnym wykorzystaniem zdolności infrastruktury na przejrzystych i równych zasadach z drugiej strony.

Umowy przesyłowe można zawierać jedynie na czas oznaczony, przy czym może być on równy okresowi obowiązywania grafiku tłoczeń lub dłuższemu. Umowy zawarte na czas co najmniej 12 miesięcy muszą mieć charakter rezerwacji zdolności przesyłowej na cały okres obowiązywania umowy. Takie rozwiązanie zagwarantuje stałe wpływy operatorowi systemu przesyłowego w zamian za zagwarantowanie gotowości do tłoczenia z pierwszeństwem przed przesyłem zlecanym przez użytkowników systemu przesyłowego zawierających umowy na okres krótszy. Umowy przekraczające swoim okresem okres, na który został ustalony grafik tłoczeń, nie mogą sprzyjać monopolizacji danej trasy przez klientów będących ich stronami. Operator systemu przesyłowego musi tak dostosować swoje zobowiązania wobec stron umów dotyczące ilości przesyłanej ropy w podziale na okresy umowne, by było możliwe realizowanie przesyłu ropy naftowej na tych samych trasach przez innych użytkowników systemu, korzystających z równego lub wyższego priorytetu w dostępie do systemu.

Ze względu na bezpieczeństwo energetyczne operator systemu przesyłowego musi mieć swobodę w modyfikacji swoich zobowiązań wobec użytkowników systemu przesyłowego. Dlatego też przewidziano możliwość wypowiedzenia umów przesyłowych z wyprzedzeniem 3 miesięcy

W celu przeciwdziałania sytuacjom zagrożenia dla bezpieczeństwa energetycznego kraju operator systemu przesyłowego został wyposażony w instrumenty sprawnego reagowania. Kryzys związany z przerwaniem dostaw ropy naftowej w styczniu 2007 r., choć krótkotrwały, dowiódł konieczności wprowadzenia specyficznych instrumentów, które umożliwią modyfikację zobowiązań operatora systemu przesyłowego w stosunku do użytkowników. Najważniejszym instrumentem jest możliwość modyfikacji grafików tłoczeń, która pozwala przekierowanie ropy naftowej do użytkownika końcowego zagrożonego przerwaniem dostaw. Skorzystanie z tego instrumentu powoduje, że na użytkowniku końcowym, na którego rzecz dokonano przekierowania, spoczywa obowiązek rozliczenia się z użytkownikiem systemu zlecającym przesył.

Drugim z instrumentów ochrony bezpieczeństwa energetycznego jest wprowadzenie możliwości samodzielnej zmiany przez operatora systemu grafików tłoczeń w celu dostosowania ich do wydanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki decyzji lub rozporządzeń o uwolnieniu zapasów, zapadających na podstawie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343).

Zmiany zapewnią niedyskryminacyjny dostęp dla zainteresowanych podmiotów do sieci przesyłowej ropy naftowej w Polsce i uwolnienie w ten sposób rynku przesyłu oraz wprowadzą instrumenty reagowania przeciwkryzysowego. Regulacja przyczyni się więc do poprawy warunków wypełniania zobowiązań międzynarodowych (UE, MAE) w zakresie bezpieczeństwa paliwowego.

Ustawa nie pociąga za sobą obciążeń dla budżetu Państwa.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 20 grudnia 2007 roku

BAS-WAEiM-400/07

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o
zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz
zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa
paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Maks Kraczkowski) z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2002 r., Nr 23, poz. 398 z późn. zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343; dalej: ustawa). Wnioskodawcy proponują dodanie do ustawy nowego rozdziału poświęconego regułom zaopatrywania w ropę naftową. W rozdziale tym unormowane zostaną reguły:

- utrzymania zdolności systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej do realizacji zaopatrzenia w ropę naftową w sposób ciągły i niezawodny,
- opracowania przez operatora systemu kodeksu sieci, który dotyczy szczegółowych warunków korzystania z systemu przez użytkowników i warunków oraz sposobu prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju systemu,
- świadczenia usług przesyłania ropy naftowej, w tym sposobu i warunku świadczenia usług,
- działań związanych z wystąpieniem zakłóceń w dostarczaniu ropy naftowej do systemu.

Zgodnie z projektem operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ma działać w formie spółki akcyjnej, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Ocena projektu z punktu widzenia zgodności z prawem UE wymaga przywołania art. 86 TWE. Przepis ten określa warunki przyznawania praw specjalnych lub wyłącznych w odniesieniu m.in. do przedsiębiorstw publicznych. Zgodnie z tym przepisem przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym podlegają normom TWE, zwłaszcza regułom konkurencji, w granicach w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych powierzonych im zadań.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

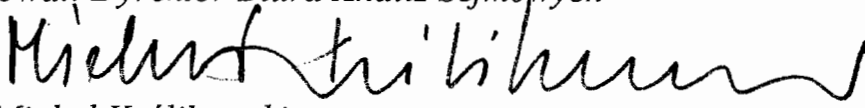
Zgodnie z proponowanym art. 23⁴ ustawy operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ma działać w formie spółki akcyjnej, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa. Oznacza to, że usługi, o których mowa, świadczone są w ramach monopolu państwa. Projekt przewiduje szereg reguł dotyczących korzystania z sieci przesyłowej stanowiącej własność spółek Skarbu Państwa. Reguły te spełniają wymogi równego dostępu do sieci oraz wprowadzają zasady regulujące pierwszeństwo w korzystaniu z sieci. Projekt nie jest w tym zakresie sprzeczny z art. 86 TWE. W pozostałym zakresie projekt nie jest objęty prawem UE.

4. Konkluzje

Materia projektu ustawy o zmianie ustawy w zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym jest w części niesprzeczna, a w części pozostaje poza zakresem prawa Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskrytory bazy Rex: Unia Europejska, projekt ustawy, energia, transport

Warszawa, 20 grudnia 2007 roku

BAS-WAEM-401/07

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

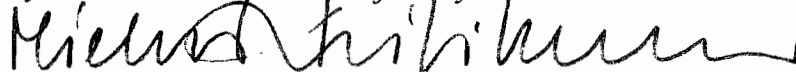
w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Maks Kraczkowski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343; dalej: ustawa). Wnioskodawcy proponują dodanie do ustawy nowego rozdziału poświęconego regułom zaopatrywania w ropę naftową. Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskryptory bazy Rex: Unia Europejska, projekt ustawy, energia, transport

USTAWA

z dnia 2007 r.

**o zmianie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r.
o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach
postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń
na rynku naftowym**

Art. 1. W ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

po pkt 3 dodaje się punkty 4, 5 i 6 w brzmieniu:

„4) dostępu użytkowników do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ropy naftowej;

5) zawierania umów między operatorem systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ropy naftowej a użytkownikami systemu;

6) funkcjonowania infrastruktury systemu przesyłowego i magazynowego ropy naftowej w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa.”

2) w art. 2:

w pkt 29 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje punkty od 30 do 44 w brzmieniu:

„30) operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej – przedsiębiorstwo zajmujące się tłoczeniem ropy naftowej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie infrastruktury przesyłowej, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci rurociągów ropy naftowej, w tym połączeń z innymi systemami;

31) system infrastruktury ropy naftowej – sieć rurociągów służących do tłoczenia ropy naftowej wraz z przyłączonymi do nich urządzeniami i instalacjami;

32) przesył – tłoczenie ropy naftowej siecią rurociągów;

33) system infrastruktury przesyłowej i magazynowej – system infrastruktury ropy naftowej, w którym za ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;

34) system infrastruktury przyłączonej – system infrastruktury ropy naftowej, przyłączony do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, nieobjęty umową, na podstawie której prowadzenie ruchu sieciowego w tym systemie powierza się operatorowi systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;

- 35) urządzenia - urządzenia techniczne służące do prowadzenia technicznego procesu tłoczenia ropy naftowej i magazynowania ropy naftowej w zakresie niezbędnym dla technicznego procesu tłoczenia;
- 36) instalacje - urządzenia z układami połączeń między nimi;
- 37) ruch sieciowy - sterowanie pracą systemu infrastruktury ropy naftowej;
- 38) użytkownik systemu – podmiot dostarczający ropę naftową do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej lub zaopatrywany z tego systemu;
- 39) odbiorca końcowy – użytkownika systemu przetwarzającego ropę naftową, którego instalacje są przyłączone do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 40) tranzyt – procedurę celną tranzytu w rozumieniu Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeksy celny;
- 41) kodeks sieci – regulamin określający warunki korzystania z systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tego systemu, którym posługuje się operator systemu przesyłowego i magazynowego, którego treść reguluje art. 23³;
- 42) nominacja – wniosek użytkownika systemu, z którym operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej zawarł umowę przesyłową, o przydzielenie ilości, terminu i trasy – z określeniem punktu nadawczego i odbiorczego – tłoczenia ropy naftowej;
- 43) grafik tłoczeń – plan tłoczenia ropy naftowej ustalony przez operatora systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej w trybie określonym w art. 7, obejmujący trasy, ilości i terminy tłoczeń ropy naftowej;
- 44) magazynowanie operacyjne – magazynowanie ropy naftowej, którego konieczność wynika z grafiku tłoczeń;
- 45) magazynowanie przymusowe – magazynowanie operacyjne dokonywane w trybie art. 23⁵ ust. 5.”

3) po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

„Rozdział 2a
Zaopatrzenie w ropę naftową

Art. 23¹. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej obowiązany jest utrzymywać zdolność systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej do realizacji zaopatrzenia w ropę naftową w sposób ciągły i niezawodny.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej jest obowiązany zapewniać wszystkim użytkownikom systemu na zasadzie równoprawnego traktowania, świadczenie usług przesyłania lub magazynowania ropy naftowej na zasadach i w zakresie określonym w ustawie, kodeksie sieci i zawartej na ich podstawie umowie.

3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej jest obowiązany do zawarcia umowy o przyłączenie do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do tego systemu, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania i odbioru ropy naftowej, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej.

Art. 23². 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równe traktowanie użytkowników systemu oraz uwzględniając możliwości techniczne, ekonomiczne i wymogi ochrony środowiska, jest odpowiedzialny za:

- 1) bezpieczeństwo dostarczania ropy naftowej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu i realizację umów z użytkownikami tego systemu;
- 2) prowadzenie ruchu sieciowego w sposób skoordynowany i efektywny z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania ropy naftowej i jej jakości;
- 3) eksploatację, konserwację i remonty sieci rurociągów, instalacji i urządzeń, wraz z połączeniami z innymi systemami, w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu;
- 4) zapewnienie długoterminowej zdolności systemu w celu zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłu ropy naftowej w obrocie krajowym i transgranicznym i jej magazynowania, a także w zakresie rozbudowy systemu, a tam gdzie ma to zastosowanie, rozbudowy połączeń z innymi systemami;
- 5) współpracę z operatorami systemów przyłączonych w celu niezawodnego i efektywnego funkcjonowania systemów oraz skoordynowania ich rozwoju;
- 6) dysponowanie mocą morskich terminali przeładunkowych ropy naftowej, zbiorników instalacji rurociągowych ropy naftowej, magazynów ropy naftowej, zbiorników i magazynów portowych ropy naftowej oraz podziemnych wyrobisk górniczych służących do bezzbiornikowego magazynowania ropy naftowej, jeżeli są przyłączone do systemu infrastruktury ropy naftowej;
- 7) zarządzanie przepływami ropy naftowej oraz utrzymanie parametrów jakościowych ropy naftowej w systemie i na połączeniach z innymi systemami;
- 8) świadczenie usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu;
- 9) bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami w systemie oraz prowadzenie z użytkownikami tego systemu rozliczeń wynikających z niezbilansowania ropy naftowej dostarczonej i pobranej z systemu;
- 10) dostarczanie użytkownikom systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej informacji o warunkach świadczonych usług;
- 11) dokonywanie zgłoszeń celnych jako przedstawiciel bezpośredni importera działający przez zatrudnionego u siebie agenta celnego;
- 12) zawarcie umowy ubezpieczenia od szkód ekologicznych wyrządzonych awariami lub katastrofami systemu przesyłowego ropy naftowej.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może, po uzyskaniu opinii rady nadzorczej, zawierać umowy o magazynowanie o których mowa w art. 10 ust.1 i umowy przesyłowe o których mowa w art. 23⁷, na warunkach, które niekorzystnie odbiegają od warunków rynkowych lub przejściowo mogą pogorszyć ekonomiczną efektywność jego działalności, jednakże są konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej albo konieczności wypełnienia przez Rzeczypospolitą

Polską zobowiązań międzynarodowych dotyczących zabezpieczenia rynku ropy naftowej.

Art. 23³. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej opracowuje kodeks sieci i przedstawia do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki zatwierdza kodeks sieci w drodze decyzji. Stroną postępowania w sprawie zatwierdzenia kodeksu sieci jest operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej.

3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej opracowuje i zmienia kodeks sieci z własnej inicjatywy lub na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki.

3. Kodeks sieci opracowywany przez operatora systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej określa szczegółowe warunki korzystania z tego systemu przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tego systemu, w szczególności dotyczące:

- 1) przyłączania innych systemów, urządzeń odbiorców końcowych oraz połączeń międzysystemowych;
- 2) wymagań technicznych dla urządzeń, instalacji i systemów przyłączonych do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 3) kryteriów bezpieczeństwa funkcjonowania systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 4) współpracy między operatorami systemów;
- 5) przekazywania informacji użytkownikom systemu;
- 6) parametrów jakościowych ropy naftowej i standardów jakościowych obsługi użytkowników systemu;
- 7) trybu składania i rozpatrywania nominacji;
- 8) trybu ustalania grafików tłoczeń;
- 9) trybu ustalania innych harmonogramów pracy systemu niż grafiki tłoczeń;
- 10) informacji o warunkach dostępu do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 11) warunków korzystania z systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej;
- 12) zakresu usług dodatkowych, związanych ze świadczeniem usługi przesyłania i warunki ich zapewnienia.

4. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej zawiadamia o wprowadzeniu w życie lub zmianie, zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw gospodarki, kodeksu sieci w drodze ogłoszenia publikowanego w prasie ogólnopolskiej z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, ponadto udostępnia go w tym samym czasie na swoich stronach internetowych oraz do wglądu w swojej siedzibie.

Art. 23⁴ Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej działa w formie spółki akcyjnej, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa.

Art. 23⁵. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej planuje tłoczenia ropy naftowej w grafiku tłoczeń na podstawie nominacji. Nominacje składane są w terminie określonym w kodeksie sieci.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może organizować okresowe aukcje przepustowości na wszystkich lub wybranych trasach tłoczeń ropy naftowej, jeżeli w jego ocenie popyt ze strony użytkowników systemu może przekroczyć techniczne możliwości systemu infrastruktury ropy naftowej.

3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ustala grafik tłoczeń dla użytkowników systemu, z którymi zawarł umowy przesyłowe, biorąc pod uwagę przy rozstrzyganiu konfliktów między zgłoszonymi nominacjami, następującą kolejność priorytetów:

- 1) zobowiązania do przesyłu do odbiorców końcowych;
- 2) zobowiązania z umów o rezerwację zdolności przesyłowej, o których mowa w art. 23⁷ ust. 3;
- 3) pozostałe zobowiązania z umów przesyłowych.

4. W przypadku rozpatrywania wniosków o równorzędnych priorytetach, operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej powinien przyjąć w grafiku tłoczeń rozwiązanie najkorzystniejsze pod względem wykorzystania zdolności przesyłowej danej trasy rurociągu.

5. Operator systemu przesyłowego nie jest obowiązany świadczyć usługi przesyłu ropy naftowej na rzecz użytkownika systemu, który nie został uwzględniony w bieżącym grafiku tłoczeń.

6. W sytuacji nieustalonego w grafiku tłoczeń przesłania przez użytkownika systemu, ropy naftowej do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może dokonać magazynowania przymusowego na koszt i ryzyko użytkownika systemu, który zlecił jej przesył lub jej właściciela. Stawkę opłaty za magazynowanie przymusowe określa operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej w kodeksie sieci.

Art. 23⁶ 1. Świadczenie usługi przesyłania ropy naftowej polega na przydzielaniu użytkownikowi systemu terminów, ilości i tras tłoczeń w ramach systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, prowadzeniu technicznego procesu tłoczenia ropy naftowej oraz umożliwieniu użytkownikowi systemu korzystania z niezbędnych urządzeń i instalacji, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej jest obowiązany do świadczenia usługi przesyłania ropy naftowej na podstawie grafiku tłoczeń, z zastrzeżeniem pierwszeństwa obowiązku wykonania przesyłu do użytkowników systemu, na których rzecz uruchomiono zapasy w trybie interwencyjnego uwolnienia zapasów oraz art. 23⁵ ust. 2.

3. Z tytułu świadczenia usługi przesyłania i magazynowania operacyjnego operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej pobiera wynagrodzenie określone w umowie przesyłowej.

Art. 23⁷ 1. Sposób i warunki świadczenia usług przesyłania ropy naftowej określa umowa, o której mowa w art. 23⁵ ust. 2, zwana dalej umową przesyłową.

2. Umowa przesyłowa zawierana jest na czas oznaczony.

3. Na mocy umowy przesyłowej zawartej na okres 12 miesięcy lub dłuższy użytkownik systemu rezerwuje zdolność przesyłową i zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz operatora systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej w wysokości odpowiadającej rzeczywistemu wykonaniu

tłoczeń, ale nie mniejszej niż odpowiadającej zarezerwowanej zdolności przesyłowej.

4. Postanowienia umów przesyłowych zawartych na okres dłuższy od okresu obowiązywania grafiku tłoczeń, nie mogą uniemożliwiać korzystania z danej trasy rurociągu użytkownikom systemu korzystającym z równego lub wyższego priorytetu, z zastrzeżeniem art. 23⁵ ust. 3.

5. Umowa przesyłowa powinna zawierać co najmniej postanowienia określające:

- 1) ilość przesyłanej ropy naftowej w podziale na okresy umowne,
- 2) warunki zapewnienia niezawodności i ciągłości dostarczania ropy naftowej,
- 3) wynagrodzenie za przesył ropy naftowej oraz magazynowanie operacyjne i sposób prowadzenia rozliczeń,
- 4) parametry techniczne tłoczonej ropy naftowej,
- 5) odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy oraz
- 6) okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania.

6. Każda ze stron umowy przesyłowej może ją wypowiedzieć przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta, z wyprzedzeniem nie krótszym niż trzy miesiące. Przeciwnie postanowienie umowy jest nieważne.

7. Na podstawie umowy przesyłowej operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może również świadczyć na rzecz użytkownika systemu usługi dodatkowe, związane z tłoczeniem ropy naftowej, a w szczególności składowania ropy naftowej w składzie celnym prowadzonym przez operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej.

8. Umowa przesyłowa powinna być zawarta w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

art. 23⁸ Do umów o przeładunek ropy naftowej w morskich terminalach przeładunkowych przepisy art. 23⁶ ust. 2 i 3 oraz art. 23⁷ stosuje się odpowiednio.

4) po art. 35 dodaje się art. 35¹, art. 35² oraz art. 35³ w brzmieniu:

„Art. 35¹. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej w przypadku wystąpienia zakłóceń w dostarczaniu ropy naftowej do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej lub nieprzewidzianego wzrostu zużycia ropy naftowej przez odbiorców końcowych albo jej tranzytu lub wywozu podejmuje działania mające na celu przeciwdziałanie temu zagrożeniu.

2. W przypadku wystąpienia sytuacji, o której mowa w ust. 1, operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej może zmienić grafiki tłoczeń w ten sposób, że dokonuje przekierowania ropy naftowej do odbiorców końcowych.

Art. 35². W przypadku interwencyjnego uwolnienia zapasów ropy naftowej operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej zmienia, w razie potrzeby, grafiki tłoczeń, tak aby umożliwić producentom lub handlowcom wykonanie decyzji lub rozporządzeń ministra właściwego do spraw gospodarki lub realizuje tłoczenia ropy naftowej z uwzględnieniem art. 23⁶ ust. 2.

Art. 35³. 1. O dokonaniu zmian w grafiku tłoczeń, o których mowa w art. 35¹ ust. 2 oraz art. 35², może również orzec w drodze decyzji minister właściwy do spraw gospodarki działając z urzędu albo na wniosek użytkownika systemu.

2. Stroną postępowania administracyjnego w sprawie dokonania zmian w grafiku tłoczeń, o których mowa w ust. 1, jest operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej.

3. Wniesienie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie wstrzymuje wykonania decyzji.

Art. 35⁴. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej zawiadamia niezwłocznie zainteresowanych użytkowników systemu o przekierowaniu ropy naftowej do odbiorcy końcowego.

2. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej przekazuje niezwłocznie odbiorcy końcowemu, na rzecz którego przekierowano ropę naftową, informacje o tym, którzy użytkownicy systemu zlecieli przesył ropy naftowej, która została do niego przekierowana.

3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej przekazuje niezwłocznie użytkownikowi systemu, którego trasy, terminy lub ilości zleconego przesyłu ropy naftowej ustalone w grafiku tłoczeń uległy zmianie na rzecz odbiorcy końcowego, o którym mowa w ust. 2, o trasach terminach i ilościach ustalonych w wyniku przekierowania.

4. Użytkownik systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie ropy naftowej w terminie 60 dni, licząc od końca miesiąca, w którym nastąpiło przekierowanie:

- 1) dostarczy użytkownikowi systemu, którego trasy, terminy lub ilości zleconego przesyłu ropy naftowej ustalone w grafiku tłoczeń uległy zmianie na rzecz odbiorcy końcowego, równoważne ilości ropy naftowej, o ile istnieją techniczne możliwości tłoczenia ropy naftowej lub
- 2) dokona rozliczenia z użytkownikiem systemu, którego trasy, terminy lub ilości zleconego przesyłu ropy naftowej ustalone w grafiku tłoczeń uległy zmianie na rzecz odbiorcy końcowego.

5. Zasady rozliczeń, o których mowa w ust. 4 pkt 2, określają rozliczające się strony, przy czym cena ropy naftowej należna od użytkownika systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie, nie powinna przekraczać:

- 1) średniej ceny rynkowej ropy naftowej z okresu 60 dni poprzedzających dzień zmiany grafiku tłoczeń, jeżeli użytkownik systemu zlecający przesył nie był związany umową sprzedaży lub dostawy z użytkownikiem systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie ropy naftowej lub
- 2) średniej ceny z umów sprzedaży lub dostawy wykonanych w ciągu 60 dni przed przekierowaniem, jeśli użytkownik systemu zlecający przesył dostarczał na podstawie umowy sprzedaży lub dostawy ropę naftową użytkownikowi systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie ropy naftowej.

Art. 35⁵. 1. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej nie odpowiada za szkody poniesione przez użytkowników systemu wskutek zmiany grafiku, o której mowa w art. 35¹ ust. 2, art. 35² oraz art. 35³ ust. 1.

2. Użytkownik systemu, na którego rzecz nastąpiło przekierowanie ropy naftowej, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, jest zobowiązany zapłacić operatorowi systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej

wynagrodzenie za wykonaną usługę przesyłu, a zobowiązanie do zapłaty wynagrodzenia przez użytkownika systemu, którego trasy, terminy lub ilości zleconego przesyłu ropy naftowej ustalone w grafiku tłoczeń uległy zmianie na rzecz odbiorcy końcowego, ulega stosownemu obniżeniu.”

Art. 2. 1. W terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy strony umów przesyłowych i umów o przeładunek ropy naftowej w morskich terminalach przeładunkowych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy dostosują ich postanowienia do jej przepisów.

2. W przypadku naruszenia przepisu ust. 1 umowa ulega rozwiązaniu z mocy prawa z dniem upływu kolejnego miesiąca po terminie określonym w ust. 1.

Art. 3. Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej jest zobowiązany opracować po raz pierwszy kodeks sieci, o którym mowa w art. 23³, w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceniach na rynku naftowym ma na celu realizację dwóch celów strategicznych, zgodnych z Polityką Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce (przyjętą w dniu 6 lutego 2007 roku). Pierwszym z nich jest wsparcie działań zmierzających do wprowadzenia transparentnych procedur i równorzędnych zasad korzystania przez klientów z infrastruktury wykorzystywanej do przesyłu ropy do morskich terminali przeładunkowych ropy naftowej (czyli w tranzycie przez Polskę), a drugim umożliwienie działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju w ramach świadczenia usług w zakresie przesyłu i magazynowania ropy naftowej. Realizacja celów powinna nastąpić w drodze optymalnego wykorzystania istniejącej infrastruktury przesyłowej ropy naftowej, zapewniającego racjonalny kompromis między interesami użytkowników, których instalacje są przyłączone bezpośrednio m.in. do sieci zarządzanej przez PERN „Przyjaźń” S.A. (rafinerie, magazyny) oraz klientów zlecających przesył ropy w tranzycie przez morskie terminale przeładunkowe, których operatorami są Przedsiębiorstwo Przeładunku Paliw Płynnych „Naftoport” Sp. z o.o. i Port Północny Sp. z o.o. Tym samym konieczne jest określenie balansu interesu ekonomicznego zarządcy tej sieci wyrażającego się w maksymalnym zwiększeniu ilości tłoczeń ropy naftowej na wszystkich trasach oraz interesu gospodarki narodowej wyrażającego się w bezpieczeństwie i ciągłości dostaw ropy naftowej.

Projekt ustawy należy postrzegać w kontekście dalekosiężnych interesów Polski, do których należy przede wszystkim uczestnictwo Polski w projekcie inwestycyjnym obejmującym realizację korytarza transportowego ropy naftowej z basenu morza kaspijskiego, w tym przedłużenie rurociągu ropy naftowej Odessa-Brody z Brodów na Ukrainie do Adamowa, gdzie zaczyna się polski odcinek rurociągu „Przyjaźń” biegnącego z Rosji. Wprowadzenie do infrastruktury rurociągowej strumieni ropy kaspijskiej z drugiego wschodniego kierunku będzie wymagało wprowadzenia nowych zasad zawierania kontraktów z użytkownikami tej infrastruktury oraz prowadzenia ruchu sieciowego z uwzględnieniem zwiększenia ilości przesyłanej ropy, zlecniodawców oraz kierunków przesyłu.

Ropa naftowa, jako surowiec mineralny służący do produkcji paliw oraz innych towarów ropopochodnych (takich jak oleje, asfalty itp.) jest w obecnej dobie surowcem niezbędnym dla cywilizacyjnego funkcjonowania każdego społeczeństwa. Transport tego surowca może odbywać się przy wykorzystaniu infrastruktury kolejowej, drogowej, morskiej i rurociągowej.

W Polsce za rurociągowy transport (przesył) ropy naftowej odpowiedzialna jest spółka należąca w 100% do Skarbu Państwa – Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. [PERN]. PERN w chwili obecnej dysponuje infrastrukturą przesyłową pozwalającą na transport ropy naftowej z kierunku wschodniego z Białorusi, do Płocka i dalej na zachód do rafinerii niemieckich, a także w kierunku północnym na trasie Płock – Gdańsk. Obecnie na ukończeniu są prace związane z realizacją trzeciej nitki rurociągu „Przyjaźń” relacji Adamowo – Płock.

Infrastruktura PERN zapewnia dostawy ropy naftowej do dwóch największych polskich rafinerii – PKN Orlen S.A. w Płocku oraz Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku (d. Rafinerii Gdańskiej). Ponadto infrastruktura PERN wykorzystywana jest na potrzeby dostaw ropy naftowej z kierunku wschodniego oraz z Naftoportu w Gdańsku do rafinerii niemieckich, a także do Gdańska, gdzie ropa naftowa przeładowywana jest na tankowce.

Infrastruktura ta połączona jest także z magazynami ropy naftowej – IKS Solino (należącymi do PKN Orlen S.A.), oraz ze zbiornikami należącymi do PERN w Bazie Surowcowej Adamowo (przy granicy z Białorusią), Bazie Surowcowej Plebanka (k. Płocka) oraz z Bazie Manipulacyjnej Górka k. Gdańska.

Obecnie PERN jako jedyny podmiot w Polsce świadczy więc na rzecz swoich kontrahentów usługę przesyłu ropy naftowej z wykorzystaniem posiadanej infrastruktury. Ponadto PERN zarówno w ramach przesyłu, jak również osobno, jako odrębną usługę, świadczy usługę magazynowania ropy naftowej (działając na rynku konkurencyjnym obok innych podmiotów, np. PKN Orlen S.A. czy OLPP Sp. z o.o. – dawne Naftobazy Sp. z o.o.).

Infrastruktura PERN istniejąca obecnie jest w stanie przesłać rocznie ok. 50 mln ton ropy naftowej na potrzeby swoich kontrahentów. Obecnie z infrastruktury PERN korzystają zarówno rafinerie polskie i niemieckie, jak i podmioty trudniące się pośrednictwem w sprzedaży ropy naftowej. Na potrzeby polskich rafinerii w skali roku PERN przesyła ok. 20 mln ton ropy. Na potrzeby niemieckich odbiorców (głównie rafinerii) PERN przesyła ok. 22 mln ton ropy. W

tranzycie (w kierunku Gdańska do załadowania na tankowce) rocznie PERN przesyła ok. 8 mln ton ropy. Prognozuje się, że ropociągami Odessa-Brody-Płock rocznie będzie mogło być przesyłanych 15÷25 mln ton ropy naftowej.

PERN posiada obecnie łącznie 2,8 mln m³ pojemności magazynowej przeznaczonej do magazynowania ropy naftowej, przy statystycznym wykorzystaniu jej w skali roku na poziomie 80%. Na rynku pojemności magazynowych PERN dysponując pojemnością 2,8 mln m³ konkuruje z Grupą PKN ORLEN, dysponującą pojemnością ok. 4,4 mln m³ w magazynach podziemnych i ok. 0,3 mln m³ w zbiornikach naziemnych oraz z Grupą LOTOS dysponującą pojemnością ok. 0,3 mln m³ w zbiornikach naziemnych.

PERN prowadzi działalność o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego państwa zapewniając ciągłość przesyłu dostarczanego mu surowca, niezbędnego do produkcji paliw przez najważniejsze polskie rafinerie. Obecna działalność PERN oparta jest o umowy dotyczące przesyłu ropy naftowej dla dwóch rafinerii polskich i dwóch niemieckich oraz przedsiębiorców dokonujących tranzytu przez Gdańsk.

Ceny za usługę przesyłu ropy naftowej w przypadku kontraktów wieloletnich zawartych jeszcze w latach 90'tych są cenami okresowo renegocjowanymi lub podnoszonymi periodycznie w oparciu o uzgodnione indeksy. Dochody uzyskiwane przez operatora sieci przesyłowej pozwalają na jej utrzymanie i generują zysk dla firmy.

Działalność magazynowa zaś opiera się o oddzielne umowy na magazynowanie lub regulowana jest w aneksach do umów transportowych. Z usług magazynowych PERN korzystają rafinerie polskie, rafinerie niemieckie, klienci tranzytowi oraz Agencja Rezerw Materiałowych.

Ceny na usługę magazynowania zapasów interwencyjnych są kształtowane w oparciu o warunki dyktowane przez istniejący rynek. Jednakże, gdy chodzi o magazynowanie operacyjne wykonywane w ramach przesyłu ropy naftowej w oparciu o długoterminowe kontrakty, usługa magazynowania nie jest precyzyjnie oddzielona od usługi przesyłu, co powoduje potrzebę regulowania magazynowania operacyjnego łącznie z usługą transportu w jednej umowie transportowej. Usługi magazynowania operacyjnego (opóźniony odbiór ropy naftowej przez klienta) traktowane są jako usługi dodatkowe do podstawowej usługi transportu ropy naftowej (która generuje największe przychody dla spółki).

Dotychczas działalność w zakresie przesyłu i magazynowania operacyjnego ropy naftowej nie była regulowana przepisami prawa, z wyjątkiem częściowej regulacji zawartej w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym. Umowy o przesyłanie ropy naftowej oraz o magazynowanie operacyjne były zawierane w granicach swobody umów (art. 353¹ Kodeksu cywilnego), a status przedsiębiorcy świadczącego usługi przesyłu i magazynowania ropy naftowej nie był uregulowany. Brak było także przepisów obligujących operatora systemu rurociągowego do dysponowania zdolnością przesyłową systemu w sposób zapewniający przejrzystość i równouprawnienie użytkowników, a także ustawowych dyrektyw prowadzenia działalności z uwzględnieniem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Przedmiotem ustawy jest określenie zasad:

- 1) dostępu do systemu przesyłowego ropy naftowej;
- 2) zawierania umów między operatorem systemu przesyłowego a użytkownikami systemu;
- 3) funkcjonowania systemu przesyłowego ropy naftowej w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa.

Ustawa wprowadza kluczowe pojęcia, takie jak: operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, użytkownik systemu przesyłowego oraz odbiorca końcowy.

Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ropy naftowej został zdefiniowany jako przedsiębiorstwo zajmujące się przesyłaniem ropy naftowej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie przesyłowym ropy naftowej, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci przesyłowej ropy naftowej, w tym połączeń z innymi systemami.

Odbiorca końcowy to użytkownik systemu przetwarzający ropę naftową, którego instalacje są przyłączone do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej. Definicja obejmuje zatem rafinerie przyłączone do systemu rurociągowego: PKN Orlen S.A. w Płocku, Grupę LOTOS S.A. w Gdańsku, PCK AG w Schwedt oraz Total Raffinerie Mitteldeutschland AG w Leuna.

Definicja użytkownika systemu przesyłowego, jako podmiotu dostarczającego ropę do systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej lub zaopatrywanego z tego systemu, ma na celu objęcie swoim zakresem zarówno klientów przedsiębiorstw prowadzących obrót ropą naftową, jak i udzielających zlecenia na przesył przedsiębiorstw dostarczających ropę odbiorcom.

Operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ma obowiązek utrzymania zdolności swojej infrastruktury do realizacji zaopatrzenia w ropę naftową w sposób ciągły i niezawodny, co jest realizacją postawionego w Strategii celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Ustawa wprowadza zasadę, która nakazuje operatorowi systemu przesyłowego oraz operatorom systemu magazynowego zapewniać wszystkim odbiorcom, producentom i handlowcom ropy naftowej dostęp do świadczonych usług przesyłania lub magazynowania ropy naftowej. Rozwiązanie będzie zatem sprzyjać konkurencji i przejrzystości decyzji podejmowanych przez uczestników rynku usług przesyłania i magazynowania ropy naftowej. Powinno to sprzyjać optymalnemu wykorzystaniu zdolności przesyłowej systemu rurociągowego.

Sprecyzowano obowiązki operatorów systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej, tworząc otwarty katalog spraw, za które są odpowiedzialni wobec organów władzy publicznej, jak również użytkowników systemu przesyłowego. Regulacja czyni operatorów istotnymi elementami systemu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa.

Projekt zakłada, iż operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej będzie działał na przejrzystych i konkurencyjnych zasadach ustalonych w wydanym przez siebie, zatwierdzonym przez ministra gospodarki i opublikowanym kodeksie sieci. Jest to rozwiązanie sprzyjające transparentności procedur oraz równości zasad udostępniania infrastruktury przesyłowej.

Świadczenie usług przesyłania ropy naftowej dokonuje się z uwzględnieniem grafików tłoczeń, które operator systemu przesyłowego tworzy na podstawie nominacji określających trasy między punktami nadawczymi i zdawczymi oraz terminy tłoczeń ropy naftowej, a także ilości tłoczonej ropy. Ustawa dopuszcza organizowanie okresowych aukcji przepustowości rurociągów, jeżeli operator ocenia popyt na usługi przesyłania jako wyższy niż techniczne możliwości przesłania systemem infrastruktury ropy naftowej. Ustawa ustala pierwszeństwo, którym powinien się kierować operator systemu przesyłowego przydzielając trasy i terminy tłoczeń. Ustawa ustala pierwszeństwo tłoczenia, którym powinien się kierować operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej przydzielając trasy i terminy tłoczeń. Niewykorzystane zdolności

przesyłowe mogą zostać zagospodarowane przez operatora systemu przesyłowego przy pomocy umów krótkoterminowych (krótszych niż 12 miesięcy). Przyjęte rozwiązania kształtują kompromis między interesami producentów paliw i bezpieczeństwem energetycznym z jednej strony oraz optymalnym wykorzystaniem zdolności infrastruktury na przejrzystych i równych zasadach z drugiej strony.

Umowy przesyłowe można zawierać jedynie na czas oznaczony, przy czym może być on równy okresowi obowiązywania grafiku tłoczeń lub dłuższemu. Umowy zawarte na czas co najmniej 12 miesięcy muszą mieć charakter rezerwacji zdolności przesyłowej na cały okres obowiązywania umowy. Takie rozwiązanie zagwarantuje stałe wpływy operatorowi systemu przesyłowego w zamian za zagwarantowanie gotowości do tłoczenia z pierwszeństwem przed przesyłem zlecanym przez użytkowników systemu przesyłowego zawierających umowy na okres krótszy. Umowy przekraczające swoim okresem okres, na który został ustalony grafik tłoczeń, nie mogą sprzyjać monopolizacji danej trasy przez klientów będących ich stronami. Operator systemu przesyłowego musi tak dostosować swoje zobowiązania wobec stron umów dotyczące ilości przesyłanej ropy w podziale na okresy umowne, by było możliwe realizowanie przesyłu ropy naftowej na tych samych trasach przez innych użytkowników systemu, korzystających z równego lub wyższego priorytetu w dostępie do systemu.

Ze względu na bezpieczeństwo energetyczne operator systemu przesyłowego musi mieć swobodę w modyfikacji swoich zobowiązań wobec użytkowników systemu przesyłowego. Dlatego też przewidziano możliwość wypowiedzenia umów przesyłowych z wyprzedzeniem 3 miesięcy

W celu przeciwdziałania sytuacjom zagrożenia dla bezpieczeństwa energetycznego kraju operator systemu przesyłowego został wyposażony w instrumenty sprawnego reagowania. Kryzys związany z przerwaniem dostaw ropy naftowej w styczniu 2007 r., choć krótkotrwały, dowiódł konieczności wprowadzenia specyficznych instrumentów, które umożliwią modyfikację zobowiązań operatora systemu przesyłowego w stosunku do użytkowników. Najważniejszym instrumentem jest możliwość modyfikacji grafików tłoczeń, która pozwala przekierowanie ropy naftowej do użytkownika końcowego zagrożonego przerwaniem dostaw. Skorzystanie z tego instrumentu powoduje, że na użytkownika końcowym, na którego rzecz dokonano przekierowania, spoczywa obowiązek rozliczenia się z użytkownikiem systemu zlecającym przesył.

Drugim z instrumentów ochrony bezpieczeństwa energetycznego jest wprowadzenie możliwości samodzielnej zmiany przez operatora systemu grafików tłoczeń w celu dostosowania ich do wydanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki decyzji lub rozporządzeń o uwolnieniu zapasów, zapadających na podstawie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343).

Zmiany zapewnią niedyskryminacyjny dostęp dla zainteresowanych podmiotów do sieci przesyłowej ropy naftowej w Polsce i uwolnienie w ten sposób rynku przesyłu oraz wprowadzą instrumenty reagowania przeciwkryzysowego. Regulacja przyczyni się więc do poprawy warunków wypełniania zobowiązań międzynarodowych (UE, MAE) w zakresie bezpieczeństwa paliwowego.

Ustawa nie pociąga za sobą obciążeń dla budżetu Państwa.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 20 grudnia 2007 roku

BAS-WAEiM-400/07

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o
zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz
zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa
paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Maks Kraczkowski) z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2002 r., Nr 23, poz. 398 z późn. zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343; dalej: ustawa). Wnioskodawcy proponują dodanie do ustawy nowego rozdziału poświęconego regułom zaopatrywania w ropę naftową. W rozdziale tym unormowane zostaną reguły:

- utrzymania zdolności systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej do realizacji zaopatrzenia w ropę naftową w sposób ciągły i niezawodny,
- opracowania przez operatora systemu kodeksu sieci, który dotyczy szczegółowych warunków korzystania z systemu przez użytkowników i warunków oraz sposobu prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju systemu,
- świadczenia usług przesyłania ropy naftowej, w tym sposobu i warunku świadczenia usług,
- działań związanych z wystąpieniem zakłóceń w dostarczaniu ropy naftowej do systemu.

Zgodnie z projektem operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ma działać w formie spółki akcyjnej, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Ocena projektu z punktu widzenia zgodności z prawem UE wymaga przywołania art. 86 TWE. Przepis ten określa warunki przyznawania praw specjalnych lub wyłącznych w odniesieniu m.in. do przedsiębiorstw publicznych. Zgodnie z tym przepisem przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym podlegają normom TWE, zwłaszcza regułom konkurencji, w granicach w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych powierzonych im zadań.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z proponowanym art. 23⁴ ustawy operator systemu infrastruktury przesyłowej i magazynowej ma działać w formie spółki akcyjnej, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa. Oznacza to, że usługi, o których mowa, świadczone są w ramach monopolu państwa. Projekt przewiduje szereg reguł dotyczących korzystania z sieci przesyłowej stanowiącej własność spółek Skarbu Państwa. Reguły te spełniają wymogi równego dostępu do sieci oraz wprowadzają zasady regulujące pierwszeństwo w korzystaniu z sieci. Projekt nie jest w tym zakresie sprzeczny z art. 86 TWE. W pozostałym zakresie projekt nie jest objęty prawem UE.

4. Konkluzje

Materia projektu ustawy o zmianie ustawy w zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym jest w części niesprzeczna, a w części pozostaje poza zakresem prawa Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskrytory bazy Rex: Unia Europejska, projekt ustawy, energia, transport

Warszawa, 20 grudnia 2007 roku

BAS-WAEM-401/07

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o
zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz
zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa
paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Maks Kraczkowski) jest projektem ustawy
wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343; dalej: ustawa). Wnioskodawcy proponują dodanie do ustawy nowego rozdziału poświęconego regułom zaopatrywania w ropę naftową. Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego
Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskryptory bazy Rex: Unia Europejska, projekt ustawy, energia, transport